

සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාව - 2012

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 අභිතකර මතය

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවල වැදගත් බව හේතුවෙන් 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු නොකරන බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.2.1. ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

සංස්ථාව 2000 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වාම දිගින් දිගටම අලාභ ලැබීම හේතුවෙන් 2012 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු. 7,418,347,555 ක සෘණ අගයක් දක්වා ශුද්ධ වත්කම් හීනවී ඇති අතර එකතුව රු. 4,397,000,000 ක දිගුකාලීන බැඳුම්කර වගකීමක් හා අඛණ්ඩව වර්ධනය වන රු. 2,419,101,639 ක ජංගම වගකීම් පවතින බැවින් භාණ්ඩාගාරයේ හෝ රජයේ වෙනත් මූල්‍ය සහායක් නොමැතිව සංස්ථාව පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳව අවිනිශ්චිතභාවයක් පවතින බව පෙන්නුම් කෙරේ.

1.2.2 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 01

ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියන් මගින් අවශ්‍ය කෙරෙන හෝ අවසර දී ඇති විටෙක හැර ආදායම් හා වියදම් හිලවී නොකල යුතු නමුත් රු. 348,757,315 ක් වූ මූල්‍ය වියදම් වලින් රු. 5,239,174 ක් වූ මූල්‍ය ආදායම් අඩුකර ශුද්ධ වටිනාකම පමණක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 08

ජංගම නොවන වත්කම් සඳහා ඵලදායී ජීවිත කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය නොකිරීම හේතුවෙන් පිරිවැය රු.241,593,577 ක් වූ වත්කම් සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර ඇතත් තවදුරටත් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් පැවතුණි. ඒ අනුව ඇස්තමේන්තු ගත දෝෂය ප්‍රතිශෝධනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 40

ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ බදු කුලී ආදායම ලෙස රු. 186,576,358 ක් වාර්තා කර තිබුණද ආදායම් ඉපයීමට අදාළ ගොඩනැගිලි, මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ආයෝජන දේපල යටතේ හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

1.2.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) ගිණුම්කරණ පද්ධතිය තුළ පවතින පහත දැක්වෙන දුර්වලතා හේතුවෙන් ඉදිරිපත් කර ඇති මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ඇතුළත් දත්ත හා තොරතුරුවල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කර ගැනීමට නොහැකි විය.

- i. සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී මුදල් වර්ෂය දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වන අතර එහි උප සමාගම්වල මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී මුදල් වර්ෂය මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වේ. 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී සංස්ථාවේ උප සමාගම්වල 2013 මාර්තු 31 දිනට පිළියෙල කළ පෞද්ගලික විගණකයින් විසින් විගණිත මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් ආදායම්, වියදම්, වත්කම්, බැරකම් මූල්‍ය වර්ෂයේ කාලපරිච්ඡේදය පිළිබඳව අවධානය යොමු නොකර ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර තිබුණි.

ii. ගෙවීම් වවුචර් හා ලදුපත් ක්‍රමවත් ආකාරයට මුදල් පොතේ සටහන් කර නොතිබීම හේතුවෙන් ගිණුම්ගත නොවූ ලැබීම් හා ගෙවීම් නොපවතින්නේය යන්න විගණනයේදී බැහැර කළ නොහැක.

iii. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ශේෂ පිරික්ෂුම පරීක්ෂා කිරීමේදී වත්කම් හා වියදම් ගිණුම් 168 ක එකතුව රු. 27,584,061,602 ක් වූ හර ශේෂයන්ද වගකීම් හා ආදායම් ගිණුම් 110 ක එකතුව රු. 30,129,471,178 ක් වූ බැර ශේෂයන් ද මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ එකඟ නොවුණි. මෙම තත්ත්වය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල තුලනතාවය කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති කරයි.

(ආ) වෙළඳ ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම සඳහා 2006 වර්ෂයේදී මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් ලබාදී තිබුණු රු.275,000,000 ක ණය මුදල ආපසු ගෙවීමට කටයුතු කර නොතිබුණු අතර, එය ආපසු ගෙවිය යුතු ණය ලෙස දැක්වීම වෙනුවට ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ සංවිනයට ඇතුළත් කර තිබුණි.

(ඇ) 2012 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා උපවිත විගණන ගාස්තු ප්‍රමාණය වූ රු. 10,174,170 වෙනුවෙන් රු. 1,871,000 ක් පමණක් ගෙවිය යුතු ශේෂයක් ලෙස ශේෂ පත්‍රයේ ජංගම වගකීම් යටතේ දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව රු. 8,303,170 ක ජංගම වගකීම් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් මඟහැරී තිබුණි.

(ඈ) වාහන විකුණුම් ලාභය රු. 5,101,356 ක් වුවද එය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රු. 5,892,489 ක් ලෙස දක්වා තිබීම නිසා වාහන විකුණුම් ලාභය රු. 791,133 ක් වැඩියෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.

(ඉ) සංස්ථාව විසින් රාජ්‍ය බැංකුවකින් ලබාගත් කෙටිකාලීන ණය මුදලක් සම්බන්ධයෙන් 2014 ඔක්තෝබර් 13 දිනැති රාජ්‍ය බැංකුවේ කළමනාකරුගේ ලිපිය පරිදි 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 29,504,364 ක ගෙවිය යුතු දඩ මුදලක් පිළිබඳ අනාවරණය වූ අතර ණය සඳහා ගෙවිය යුතු මුළු පොළිය රු. 151,697,824 ක් සහ වර්ෂයට අදාළ පොළිය රු. 27,166,711 ක් විය. මෙම වියදම සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගිණුම්ගත කිරීමට හෝ ගැලපීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

1.2.4 පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2012 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා ඇසුරුම් අංශය වෙත ලැබී තිබුණු මුළු සුදු සීනි ප්‍රමාණය කි.ග්‍රෑ. 883,951 ක් වූ අතර එදින දක්වා පැකට් කළ ප්‍රමාණය කි.ග්‍රෑ. 713,832 කි. ඒ අනුව කි.ග්‍රෑ. 170,119 ක වෙනසට හේතු අනාවරණය නොවුණි.
- (ආ) 2013 පෙබරවාරි 21 දිනැති සභාපතිවරයා ගේ ප්‍රකාශය අනුව 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනය දක්වා පැකට් කළ මුළු සීනි පැකට් ප්‍රමාණය කි.ග්‍රෑ. 717,788 ක් වන අතර ලයින් අනුව ඉදිරිපත් කර ඇති පැකට් ප්‍රමාණය 694,274 ක් වූයෙන් පැකට් 23,514 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.
- (ඇ) 2012 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට පැකට් කළ සීනි ප්‍රමාණය වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු ගාස්තු රු.882,879 ක්(පැකට් 717,788 x රු.1.23) විය යුතු නමුත් නිකුත් කර ඇති ඉන්වොයිස් අනුව එය රු. 864,429 ක් විය.
- (ඈ) සංස්ථාව විසින් වී අලෙවි මණ්ඩලයට ගෙවිය යුතු රු.1,587,080,892 ක් වූ ශේෂයක් පවතින බවට වී අලෙවි මණ්ඩලයේ 2012 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන මගින් තහවුරු කර තිබුණද සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගෙවිය යුතු අගය ලෙස දක්වා තිබුණේ රු.962,585,013 කි. මෙම වෙනස හඳුනාගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඉ) සංස්ථාව විසින් රාජ්‍ය බැංකුවකින් ලබාගත් කෙටිකාලීන ණය ශේෂය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට රු.207,050,943 ක් වූ නමුත් බැංකුව විසින් එවන ලද ශේෂ තහවුරු කිරීමේ ලිපිය පරිදි එම ණය ශේෂය රු.207,097,942 ක් විය. මෙම වෙනස හඳුනාගෙන නිරවුල් කර නොතිබුණි.

1.2.5 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

පහත සඳහන් ගණුදෙනු සම්බන්ධයෙන් සාක්ෂි ඉදිරිපත් නොවීම නිසා විගණනයේදී සතුටුදායක ලෙස සන්නිරීක්ෂණය කිරීමට හෝ පිළිගැනීමට නොහැකි විය.

- (අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන එකතුව රු.2,010,153,232 ක් වූ වත්කම් ගිණුම් ශේෂ 10 ක්, එකතුව රු.8,971,636,580 ක් වූ වගකීම් ගිණුම් ශේෂ 5 ක් ,රු. 54,843,226 ක් වූ ආදායම් ගිණුම් ශේෂ 5 ක් , රු.1,781,563,583 ක් වූ සංචිත, රු.240,761,731ක් වූ ස්ථාවර වත්කම්

අපහරණය සම්බන්ධ ලියවිලි, හිමිකම් ඔප්පු, ස්ථාවර වත්කම් ලේඛණ, කල්බදු ගිවිසුම්, ආයෝජන සහතික ශේෂ සනාථ සහතික ආදී සාක්ෂි.

- (ආ) සමූහයේ අනෙකුත් සමාගම් වලට අදාළව ගිණුම්වල දක්වන ලද රු.106,955,071 ක් වූ ආදායම්, රු.414,802 ක් වූ ජංගම නොවන වත්කම්, රු.41,262,131 ක් වූ ජංගම වත්කම්, රු.11,031,768 ක් වූ හිමිකම්, රු.30,645,165 ක් වූ ජංගම වගකීම්, රු. 86,931,993 ක් වන දළ ලාභය හා රු.10,785,423 ක් වන ශුද්ධ ලාභය සනාථ කරගත හැකි වන ආකාරයේ 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට අදාළ වන විගණනය කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන හා උපලේඛන.
- (ඇ) සංස්ථාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය ප්‍රකාශනයේ ජංගම වගකීම් යටතේ ගෙවිය යුතු වටිනාකම් ලෙස දැක්වෙන එකතුව රු. 183,599,926 ක්වූ ගිණුම් ශේෂ 16 ක් නිශ්චිතව හඳුනාගැනීමට කළමනාකාරිත්වය අපොහොසත් වී තිබුණි.
- (ඈ) සංස්ථාවේ විවිධ අංශ වෙත 2012 වර්ෂයේ ඔක්තෝබර් මාසය සඳහා ආරක්ෂක සේවා සැපයීම වෙනුවෙන් සතොස ආර්ථික සේවා පෞද්ගලික සමාගමට රු.167,900 ක් ගෙවීම කර තිබූ අතර එම ගෙවීම් සඳහා අදාළ වන ආරක්ෂක නිලධාරීන්ගේ විස්තර, වැඩමුර කාලසටහන් පිළිබඳ විස්තර විගණනයට ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත් විය.

1.3 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) ලක් සතොස වෙත පවරා දෙනු ලැබූ වැලිසර ගබඩා සංකීර්ණයේ පැවති එකතුව රු.126,156,746 ක් වූ වත්කම් වෙනුවෙන් කිසිදු මුදලක් අයකර ගැනීමට 2016 මාර්තු 30 දින වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ආ) වර්ෂ හතරකට වැඩි කාලයක සිට ආයතන හා පුද්ගලයන් 149 දෙනෙකුගෙන් සංස්ථාවට ලැබිය යුතු කුලී ආදායම වූ රු.77,257,552 ක මුදල අයකර ගැනීමට විගණන දිනය වූ 2015 ඔක්තෝබර් අවසන් වනවිටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඇ) 2004 හා 2005 වර්ෂ වලදී සහල් සහ තිරිඟු පිටි ආනයනය කිරීම සඳහා හාණ්ඩාගාරයේ සුරැකුම් මත රාජ්‍ය බැංකුවක් විසින් සංස්ථාව වෙත ලබාදී තිබුණු ලංසු සුරැකුම් ණය රු.207,050,943 ක් 2012 දෙසැම්බර් 31 දින වනවිටත් පරිශේෂව පැවතුණි.

(ඇ) 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් මාස 4 ට අදාළ ඇසුරුම් ගාස්තුව වූ රු. 864,429 ක් 2016 පෙබරවාරි 28 දින තෙක් ලංකා සතොස වෙතින් අයකරගෙන නොතිබුණි.

(ඉ) 2011 වර්ෂය වෙනුවෙන් වාර්ෂික බදු කුලී හා රටබීම බලපත්‍ර ගාස්තු වශයෙන් ලංකා සතොස සමාගමෙන් අයවිය යුතු රු. 71,561,640 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් අයකර ගැනීමට හෝ ගිණුම්වලට ගැලපීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

1.4 නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණ වලට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණ වලට අනුකූල නොවීම් නිරීක්ෂණය විය.

නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණ යනාදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම
-----	-----
<p>(අ) 1991 අංක 31 දරන සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථා (සංශෝධිත) පනතේ 2.2 (අ) වගන්තිය</p>	<p>සංස්ථාවේ මුදල් ආයෝජනය කළ හැක්කේ පවත්නා පොදු සමාගම්වල පමණක් වුවද ඊට පටහැනිව රු.10 ක නාමික ආයෝජනයක් සිදුකර සී/ස සතොස ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන සේවා පෞද්ගලික සමාගම නමින් රාජ්‍ය සමාගමක් ස්ථාපිත කර සංස්ථාවෙන් වැටුප් ලබන නිලධාරීන් සේවයේ යොදවා තිබුණි.</p>
<p>(ආ) 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීර්ඩ් 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය</p> <p style="margin-left: 40px;">i. 6.5.1 වගන්තිය</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වුවත් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>

ii. 8.3.9 වගන්තිය

චක්‍රලේඛ විධිවිධාන වලට පටහැනිව රේඛීය අමාත්‍යාංශය හා වෙනත් ආයතන 03 ක් වෙනුවෙන් එකතුව රු. 1,366,958 ක් වූ වියදම් දරා තිබුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාවේ ශුද්ධ අලාභය රු.661,602,751 ක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ රු.313,605,785 ක ශුද්ධ අලාභයක් විය. ඒ අනුව රු.347,996,966 කින් එනම් සියයට 111 කින් සංස්ථාවේ ශුද්ධ අලාභය වැඩිවී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ වෙනත් මෙහෙයුම් ආදායම් රු.50,645,942 කින් එනම් සියයට 36 කින් වැඩි වුවත් මෙහෙයුම් වියදම් රු.404,172,306 කින් එනම් සියයට 78 කින් වැඩි වීම ශුද්ධ අලාභය මෙසේ වැඩි වීමට හේතු වී තිබුණි. මෙහෙයුම් වියදම් ඉහළ යාම කෙරෙහි රු. 378,003,569 ක් වූ හානිකරණ අලාභය හේතු වී තිබුණ අතර එය මෙහෙයුම් වියදමින් සියයට 94 ක් විය.

2.2 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

(අ) විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය

ඉදිරිපත් කරන ලද විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය අනුව වැදගත් අනුපාතයන් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

ලාභදායී අනුපාත -----	2012 -----	2011 -----
- දළ ලාභ අනුපාතය (සියයට)	16	21
- ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය (සියයට)	(305)	(246)

පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දළ ලාභය සියයට 5 කින් පහළයාම හා ශුද්ධ අලාභය සියයට 59 කින් ඉහළයාම මගින් සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය පිරිහීමකට ලක්ව ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය අනුව වැදගත් අනුපාතයන් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

ද්‍රවශීලතා අනුපාත	2012	2011
ජංගම අනුපාතය	0.54:01	0.48:01
ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය	0.42:01	0.40:01

- i. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාවේ ජංගම අනුපාතය 0.54:01ක් හා ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය 0.42:01 ක් වූයෙන් කෙටිකාලීන වගකීම් පියවීමට ඇති නොහැකියාව හෙවත් ද්‍රවශීලතා අර්බුදයක් පවතින බව නිරූපනය විය.
- ii. සංස්ථාව දිගින් දිගටම පාඩු ලැබීම හේතුවෙන් රඳවාගත් ඉපයීම් සෘණ අගයක් වී ඇති අතර ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනය දිගින් දිගටම බාදනය වී අධිතෝලන තත්ත්වයක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

(අ) ඇඹිලිපිටිය වෙළඳසැලෙහි 2012 වර්ෂයේ පළමු මාස 06 තුළ ජලාස්ථික් කුඩා අලවියෙන් සංස්ථාව ලද කොමිස් ආදායම රු. 27,668 ක් වුවත් ඒ සඳහා වැටුප් පිරිවැය පමණක් රු. 136,296 ක් වීමෙන් රු. 108,628 ක අලාභයක් සිදුවී තිබුණි.

- (ආ) සංස්ථාව සතු අලෙවි සැල් හා ගබඩා ගොඩනැගිලි 32 ක් රාජ්‍ය සමාගමක් වන සී/ස ලංකා සතොස සමාගමට පවරා දී තිබුණු අතර, ගොඩනැගිලි කුලිය සම්බන්ධයෙන් රජයේ තක්සේරුකරුගේ වාර්තාවක් ලබාගෙන නොතිබුණි.
- (ඇ) සංස්ථාව විසින් 2010 නොවැම්බර් 03 දින වන විට රු. 51,718,227 ක් වූ වත්කම් සී/ස ලංකා සතොස සමාගමට පවරා දී තිබුණු අතර, ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ අයවීම් නිරවුල් කර නොතිබුණි.
- (ඈ) වටිනාකම රු. 5,097,455 ක් වූ "බහාළුම් යන්ත්‍ර" 12 හි විදුලි මෝටර් අස්ථානගතවීම් සම්බන්ධව වත්කම් භාරය, වගකීම් පැවරීම පිළිබඳව නිශ්චය කිරීමෙන් හා ඒ පිළිබඳව විධිමත් පරීක්ෂණයක් කර වගකිව යුතු පාර්ශවයන් හඳුනා ගෙන ඔවුන්ට එරෙහිව නීතිමය පියවර ගෙන නොතිබුණි.
- (ඉ) සංස්ථාව විසින් 1999 වර්ෂයේදී ඉන්ග්‍රීන් ඉන්ස්ටිටියුට් ඔෆ් ප්‍රින්ටින් ඇන්ඩ් ග්‍රැෆික්ස් සමාගමේ රු. 9,923,710 ක් ආයෝජනය කර තිබුණද එම සමාගම දිගින් දිගටම පාඩු ලැබීම මත 2006 ඔක්තෝබර් 23 දින අධිකරණ තීන්දුවක් මත විසුරුවා හැර තිබුණි. එබැවින් ආයෝජිත මුදල් ලබාගැනීම පිළිබඳ අවදානමක් පැවතුණි.
- (ඊ) සංස්ථාව විසින් 1999 වර්ෂයේදී සතොස සිල්ලර සමාගමේ රු.171,928,690 ක් ආයෝජනය කර තිබුණද 1999 සිට 2012 වර්ෂය දක්වා කිසිදු ලාභාංශයක් සංස්ථාවට ලැබී නොතිබුණි.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

2012 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් කාල පරිච්ඡේදය තුළ ඇසුරුම් අංශයේ ආදායම රු. 864,429 ක් වුවද එහි සේවක පිරිස වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයට වැටුප් හා දෛනික දීමනා ලෙස රු. 2,101,077 ක් ගෙවීම් කර තිබුණි.

3.3 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සංස්ථාව ස්ථාපිත පනතේ විධිවිධාන සලසා හෝ වෙනත් නීතියකින් ප්‍රතිපාදන සලසා නොතිබුණු හා සංස්ථාවේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාවට ඇතුළත් නොවූ ක්‍රියාකාරී අධ්‍යක්ෂ

තනතුර සඳහා ඉකුත් වර්ෂයේදී රු.1,139,279 ක් හා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. 1,311,943 ක් වැටුප් හා දීමනා ලෙස ගෙවා තිබුණි. ඒ අනුව විගණිත දිනය වූ 2015 අගෝස්තු මාසය වනවිට එම වටිනාකම රු.4,691,272 දක්වා වර්ධනය වී තිබුණි.

(ආ) කුලී පදනම මත ලබාගත් ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් හිඟුරක්ගොඩ පිහිටි ගබඩා 02 ක ආහාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතියකින් තොරව රු. 78,978,504 ක වියදමක් දරා වී මෝල් ඉදිකර තිබුණි.

3.4 දෘෂ්‍ය අක්‍රමිකතා

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) සීමාසහිත ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථාවෙන් 2010 හා 2011 වර්ෂවල මිලදී ගෙන තිබුණු රු. 105,725 ක් වූ භාණ්ඩ සතොස ආයතනයට ලැබුණු බවට තහවුරු කිරීමකින් තොරව ඉන්වොයිස්වල ඡායා පිටපත් පදනම් කරගෙන 2012 නොවැම්බර් 12 හා 2012 දෙසැම්බර් 03 දින වලදී කොටස් වශයෙන් ගෙවීම් කර තිබුණි.

(ආ) සංස්ථාවේ සභාපතිවරයාගේ පෞද්ගලික නිවසට ආරක්ෂක නිලධාරීන් තිදෙනෙකු යොදවා 2012 වර්ෂයේ පළමු මාස 06 සඳහා වැටුප් හා අතිකාල ගෙවීම් නිසා සංස්ථාවට රු. 656,311 ක පාඩුවක් සිදුවී තිබුණු අතර එම මුදල් අයකර ගැනීමට 2016 පෙබරවාරි 28 දින වන විටත් ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

(ඇ) වර්ෂය තුළ අලුතෙන් බඳවාගත් නිලධාරියෙකුට පවත්නා නීතිරීති වලට පටහැනිව වැටුප් වර්ධක පිරිනැමීම නිසා රු. 131,670 ක වැටුප් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණු අතර විගණිත දිනය වූ 2015 සැප්තැම්බර් වන විට එම වටිනාකම රු.506,000 ක් වී තිබුණි.

(ඈ) දෛනික වියදම් අවශ්‍යතාවන් හඳුනා ගැනීමකින් තොරව රත්නපුර තොග ගබඩාවේ කාර්යභාර නිලධාරී වෙත සුළු මුදල් අත්තිකාරම් ලෙස රු. 25,000 ක් 2012 ජනවාරි මස ලබාදී තිබුණු අතර 2012 අගෝස්තු 09 වන දින දක්වා වියදම රු. 6,251 ක් වූයෙන් ඉතිරිය රු. 18,749 ක මුදල භෞතික මුදල් පරීක්ෂාවේදී විගණන නිලධාරීන් වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට මුදල් භාරකරු අපොහොසත් විය. මේ සම්බන්ධයෙන් ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග විගණනය වෙත දැන්වීමට කළමණාකාරිත්වය 2015 නොවැම්බර් මාසය වන විටත් අපොහොසත්වී තිබුණි.

(ඉ) බඳවාගැනීමේ පරිපාටියට පරිබාහිරව කොන්ත්‍රාත් පදනම මත 2011 වර්ෂයේ බඳවා ගනු ලැබූ සහායක නිලධාරියෙකු ගබඩා කටයුතු සඳහා පත්කර තිබුණි. 2011 වර්ෂ අවසානයේ මෙම ගබඩාවෙහි තොග මෙහෙයුම් කටයුතු නතරකර තිබියදී හා අදාළ නිලධාරියා සේවයට වාර්තා කර නොතිබියදී 2012 වර්ෂය සඳහා මාසයකට රු. 17,540 ක් බැගින් එකතුව රු. 210,480 ක වැටුප් ගෙවා තිබුණි.

3.5 ආර්ථික නොවූ ගනුදෙනු

2015 වර්ෂයේදී සංස්ථාව විසින් ගණකාධිකාරීවරුන් හතරදෙනෙකුගේ සේවය ලබාගෙන වැටුප් හා දීමනා වශයෙන් රු. 3,244,869 ක් ගෙවා තිබියදීත් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත 2012 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2015 වර්ෂයේදී පිළියෙල කිරීම සඳහා රු. 613,520 ක මුදලක් ගෙවා වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගමක සේවය ලබා ගෙන තිබුණි.

3.6 ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ගනුදෙනු

2003 වර්ෂයේදී සංස්ථාව ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම ආරම්භ වී තිබුණු අතර, 2003 දෙසැම්බර් 01 දිනට වාණිජ බැංකු 6 කට ගෙවිය යුතුව තිබුණු රු. මිලියන 5,493 ක් වූ ණය මුදලින් රු. මිලියන 4,397 ක් ගෙවා නිරවුල් කිරීමට වාණිජ බැංකු එකඟ කරවාගෙන ඒ වෙනුවෙන් වසර 13 කින් කල්පිරෙන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර අදාළ වාණිජ බැංකු වෙත නිකුත් කර තිබුණි.

එම භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සංස්ථාව සතු ස්ථාවර වත්කම්වලින් රු.මිලියන 1800 ක වත්කම් රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිසම මඟින් විකුණා ලැබෙන මුදලින් 2005 වර්ෂයේ දී නිරවුල් කිරීමටත්, එම බැඳුම්කර ණය වෙනුවෙන් අර්ධ වාර්ෂිකව පොලී ගෙවීමටත්, ගෙවිය යුතු පොලියෙන් සියයට 50 ක් භාණ්ඩාගාරය විසින් දැරීමටත් ඉතිරි සියයට 50 සතොස සතු දේපළ සතොස රිටේල් සමාගමට කුලියට දීමෙන් ලැබෙන කුලී ආදායමින් ගෙවීමටත් එකඟ වී තිබුණු නමුත් ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය යටතේ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙනුවෙන් වූ වගකීම් නිරවුල් කිරීමට, රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිසම වෙත වත්කම් පැවරීමක් සිදු කර නොතිබුණි. කෙසේ වුවද 2004 පෙබරවාරි 03 දිනැති අංක 04/0103/136/007/EPC/710 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව සංස්ථාව විසුරුවා හැරීමට සහ පුද්ගලීකරණය කිරීමට ගන්නා ලද තීරණය 2004 අගෝස්තු 11 දිනැති අංක 04/0892/012/001 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය පරිදි නතර කර තිබුණි.

ඒ අනුව සියයට 8.5 වට්ටම් සාධකය යටතේ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශුද්ධ වර්තමාන අගය වූ රු. මිලියන 3,173 ක් ද, රු.මිලියන 1,224 ක වට්ටම් අගයක් ද එකතු කිරීමෙන් ලැබුණු එම රු. මිලියන 4,397 කල් පිරුණු අගයට, ණය මුදල් නිරවුල් කිරීම වෙනුවෙන් සතොස රිටේල් සමාගමේ ණය හිමියන් හා ඉහත බැංකු 06 අතුරින් වාණිජ බැංකු 03 කට තවදුරටත් භාණ්ඩාගාරය විසින් ගෙවූ වටිනාකම් වෙනුවෙන් භාණ්ඩාගාරයට ගෙවිය යුතු රු. මිලියන 200 ද සහිතව එකතුව රු. මිලියන 4,597 ක් වගකීම් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.

මීට අදාළව භාණ්ඩාගාරයට ගෙවිය යුතු බැඳුම්කර පොළී වගකීම වූ රු. 2,806,167,798ක වටිනාකම " සතොස බැඳුම්කර සඳහා ගෙවිය යුතු" නමින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ජංගම නොවන වගකීම් යටතේ දක්වා තිබුණි.

තවද මෙම ගෙවිය යුතු රු. මිලියන 4,597 න් රු. මිලියන 200 ක ශේෂය භාණ්ඩාගාරය වෙත ලැබිය යුතු වටිනාකමක්ද යන්න භාණ්ඩාගාරය වෙතින් තහවුරු කරවා ගැනීමට කළමනාකාරිත්වය අපොහොසත් වී තිබුණු අතර අනෙකුත් ණයහිමියන් යටතේ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම් ලෙස රු. 66,363,460 ක් දැක්වීමෙන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ගනුදෙනුව නිසි පරිදි ගිණුම්වල හෙළිදරව් කර හෝ ගැලපීම් කර නොමැති අතර ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ අගය මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ “පොත් තැබීම්” ලෙස දක්වා තිබුණි.

3.7 සේවක පාරිතෝෂික සඳහා ප්‍රතිපාදන වෙනුවෙන් අරමුදලක් ගොඩනැගීම

1983 අංක 12 දරන පාරිතෝෂික ගෙවීම් පනත අනුව පාරිතෝෂික සඳහා 2012 වර්ෂය අවසන් වන විට රු.33,700,618 ක් ප්‍රතිපාදනය කර තිබුණද, අනාගත ගෙවීම් වලට මුහුණ දීම සඳහා එම වෙන්කිරීම් ආයෝජනය කර නොතිබුණි.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 6.5.1 වගන්තිය ප්‍රකාර ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 60 ක් ඇතුළත සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද 2012 වර්ෂයේ සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද්දේ වසර 2 ½ කට ආසන්න කාල ප්‍රමාදයකින් පසුව 2015 අගෝස්තු 05 වන දිනය.

4.2 සංයුක්ත සැලැස්ම

2003 ජුනි 02 දින හා අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ 5 ඡේදය ප්‍රකාරව සංස්ථාවේ දැක්ම හා මෙහෙවර ඉටුකර ගැනීම සඳහා 2012 සිට 2014 දක්වා ආවරණය වන පරිදි සංයුක්ත සැලැස්මක් සකස් කර තිබුණද එය කාලානුරූපව සමාලෝචනය කර නොතිබුණි.

4.3 ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

2012 වර්ෂය සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණද එය 2008 දෙසැම්බර් 31 දිනැති අංක 142 දරන රාජ්‍ය අයවැය චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව පිළියෙල කර නොතිබුණි.

4.4 අභ්‍යන්තර විගණනය

අභ්‍යන්තර විගණකවරයාගේ සහාය කාර්ය මණ්ඩලය පත්කර නොතිබුණෙන් ප්‍රමාණවත් විගණනයක් සිදුකර නොතිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කිසිදු අභ්‍යන්තර විගණන විමසුමක් හෝ වාර්තාවක පිටපතක් විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

4.5 විගණන කමිටු

2005 ජූලි 01 දිනැති අංක PED/31 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය අනුව අවම වශයෙන් මාස තුනකට වරක් විගණන කමිටු රැස්වීම් පැවැත්විය යුතු වුවද 2012 වර්ෂය තුළ රැස්වීම් 2 ක් පමණක් පවත්වා තිබුණි.

4.6 නොවිසඳී ඇති විගණන ඡේද

2006 සැප්තැම්බර් මාසයේදී සංස්ථාව විසින් ආනයනය කරන ලද රු. 14,501,998 ක් වූ සහල් සැකසීම් යන්ත්‍ර 140 ක් 2015 නොවැම්බර් වන විටත් සංස්ථාව තුළ නිෂ්ක්‍රීයව පැවතීම.

5. පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ අඩුපාඩු පිළිබඳව වරින් වර සංස්ථාවේ සභාපතිවරයා දැනුවත් කරන ලදී. ඒ අනුව පහත දැක්වෙන පාලන ක්ෂේත්‍රයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමුකළ යුතුය.

- (අ) ගිණුම්කරණය
- (ආ) ස්ථාවර වත්කම් පාලනය
- (ඇ) තොග පාලනය
- (ඈ) බදුකුලී ආදායම් අයකර ගැනීම
- (ඉ) සේවක මණ්ඩල කළමනාකරණය
- (ඊ) අභ්‍යන්තර විගණනය
- (උ) නීති කටයුතු